

NEW YORK TIMES BESTSELLER

ZORA NEALE HURSTON

BARRACOOON

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΣΚΛΑΒΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

BARRACOON

ZORA NEALE HURSTON

BARRACON

Η ιστορία του τελευταίου σκλάβου

Επιμέλεια
Ντέμπορα Τζ. Πλαντ

Μετάφραση
Αντώνης Καλοκύρης

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

BARRACOON

Τίτλος πρωτοτύπου: *Barracoon – The story of the last “black cargo”*

Συγγραφέας: Zora Neale Hurston

Μετάφραση: Αντώνης Καλοκύρης

Επιμέλεια: Αλέκα Πλακονούρη

Copyright © 2018 by The Zora Neale Hurston Trust. Foreword: Those Who Love Us Never Leave Us Alone with Our Grief: Reading Barracoon: The Story of the Last “Black Cargo” © 2018 by Alice Walker; granted by permission of Alice Walker. Introduction, editor’s note, and reference materials copyright © Published by arrangement with Amistad, an imprint of HarperCollins Publishers

Grateful acknowledgment is made for permission to reprint the following material: Door of No Return. Courtesy of Deborah G. Plant and Gloria Jean Plant Gilbert Kossula. Courtesy of McGill Studio Collection, The Doy Leale McCall Rare Book and Manuscript Library, University of South Alabama

© 2021, Εκδόσεις Κυριάκος Παπαδόπουλος Α.Ε., για την ελληνική γλώσσα

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμιά διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά τον Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με τον Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με τον Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

Πρώτη έκδοση: Οκτώβριος 2021

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

www.epbooks.gr

Καποδιστρίου 9, 144 52 Μεταμόρφωση Αττικής

τηλ.: 210 2816134, e-mail: info@epbooks.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ Μασσαλίας 14, 106 80 Αθήνα, τηλ.: 210 3615334

ISBN 978-960-484-752-5

Όμως το αναμφισβήτητο γεγονός δεν έλεγε να φύγει από το μυαλό μου: ο λαός μου με είχε πουλήσει και οι λευκοί με είχαν αγοράσει... Με έκανε να συνειδητοποιήσω την οικουμενική φύση της απληστίας και του μεγαλείου.

– Ζόρα Νιλ Χέρστον, *Dust Tracks on a Road*

Μπαρακούν: Η ισπανική λέξη *barracoon* (μπαρακούν) μεταφράζεται ως «στρατόπεδο» και προέρχεται από τη λέξη *barraca*, που σημαίνει «καλύβα». Ο όρος «μπαρακούν» περιγράφει τις κατασκευές που χρησιμοποιούνταν για την κράτηση Αφρικανών οι οποίοι θα πωλούνταν και θα μεταφέρονταν στην Ευρώπη και την αμερικανική ήπειρο. Οι κατασκευές αυτές, που κάποιες φορές αναφέρονταν επίσης ως εργοστάσια, φυλακές, μαντριά και στάνες, βρίσκονταν κοντά στην ακτή. Άλλοτε ήταν πρόχειρες «καλύβες σκλάβων» και άλλοτε ενισχυμένα «σπίτια σκλάβων» ή «φρούρια σκλάβων», όπου οι Αφρικανοί κρατούνταν σε υπόγεια κελιά, κάτω από τα ενδιαιτήματα των Ευρωπαίων διοικητών στους επάνω ορόφους. Οι Αφρικανοί που κρατούνταν σε αυτές τις δομές ήταν θύματα απαγωγής και είχαν αιχμαλωτιστεί στη διάρκεια τοπικών πολέμων και επιδρομών ή τους έφερναν από την ενδοχώρα ή τις ηπειρωτικές περιοχές ολόκληρης της ηπείρου. Πολλοί πέθαιναν στα μπαρακούν λόγω της σωματικής εξάντλησης από τη μεταφορά τους στην ακτή ή του μεγάλου διαστήματος που μεσολαβούσε μέχρι την άφιξη του καραβιού. Κάποιοι πέθαιναν ενώ περίμεναν να γεμίσει το καράβι, διαδικασία που μπορούσε να διαρκέσει από τρεις έως έξι μήνες. Αυτή η φάση του δουλεμπορίου ονομαζόταν «παράκτια» περίοδος. Τα χρόνια της καταστολής του δουλεμπορίου οι αιχμάλωτοι παρέμεναν έγκλειστοι για αρκετούς μήνες.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος:

Όσοι μας αγαπούν δεν μας αφήνουν ποτέ μόνους με τη θλίψη μας: Διαβάζοντας το <i>Barracoon</i> : Η ιστορία του τελευταίου σκλάβου της Άλις Γουόκερ.....	13
Εισαγωγή.....	19
Σημείωμα της επιμελήτριας.....	33
Γλωσσάρι.....	35

ΜΠΑΡΑΚΟΥΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	53
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	55
1.....	69
2 Η ΑΦΙΞΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ.....	77
3.....	85
4.....	89
5.....	95
6 ΜΠΑΡΑΚΟΥΝ.....	101
7 ΣΚΛΑΒΙΑ.....	107
8 ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.....	111
9 ΓΑΜΟΣ.....	115

10 Ο ΚΟΖΟΥΛΑ ΜΑΘΑΙΝΕΙ ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΝΟΜΟΣ	121
11	125
12 ΜΟΝΟΣ.....	133
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	137
Τακόι ή Ατακό – Παιδικό παιχνίδι.....	137
Ιστορίες που μου είπε ο Κοζούλα.....	139
Η μαϊμού και η καμήλα.....	143
Η ιστορία του Ιωνά.....	145
Για πατέρα Αβραάμ πιστό	147
Η γυναίκα λιοντάρι.....	148
Επίλογος και επιπλέον υλικό σε επιμέλεια της Ντέμπορα Τζ. Πλαντ	157
<i>Επίλογος</i>	159
<i>Ευχαριστίες</i>	183
<i>Ιδρυτές και αρχικοί κάτοικοι της Άφρικαταουν</i>	188
<i>Σημειώσεις</i>	191
<i>Πηγές</i>	211

Πρόλογος

ΟΣΟΙ ΜΑΣ ΑΓΑΠΟΥΝ ΔΕΝ ΜΑΣ ΑΦΗΝΟΥΝ ΠΟΤΕ ΜΟΝΟΥΣ ΜΕ ΤΗ ΘΛΙΨΗ ΜΑΣ

Διαβάζοντας το *Barracoon*:
Η ιστορία του τελευταίου σκλάβου

Όσοι μας αγαπούν δεν μας αφήνουν ποτέ μόνους με τη θλίψη μας. Τη στιγμή που μας δείχνουν το τραύμα μας, αποκαλύπτουν ότι διαθέτουν το γιατρικό. Το *Barracoon: Η ιστορία του τελευταίου τελευταίου σκλάβου* αποτελεί το ιδανικό παράδειγμα.

Δεν είμαι σίγουρη αν υπήρξε ποτέ πιο σκληρό ανάγνωσμα για όσους από μας δεσμευόμαστε λόγω καθήκοντος να κουβαλάμε τους προγόνους, να εργαζόμαστε γι' αυτούς, καθώς βιώνουμε την καθημερινότητα σε διάφορα μέρη του κόσμου όπου εκείνοι οδηγήθηκαν αλυσοδεμένοι. Και όπου ως σκλάβοι σκληρών, παράξενων ή αδιάφορων λευκών (με ελάχιστες εξαιρέσεις) ζούσαν σε επισφαλή αναστολή, αποκομμένοι από την

πραγματική τους ζωή, και όπου εμείς υποχρεωθήκαμε επίσης να αγωνιστούμε για να προστατέψουμε την ανθρωπιά μας, να βιώσουμε τη χαρά της ζωής, παρά τα όσα μοχθηρά αντικρίζαμε και υπομέναμε.

Διαβάζοντας κάποιος το *Barracoon*, καταλαβαίνει αμέσως το πρόβλημα που είχαν μαζί του πολλοί μαύροι, χρόνια πιο πριν, ειδικά οι μαύροι διανοούμενοι και πολιτικοί ηγέτες. Καταγράφει ξεκάθαρα τις θηριωδίες στις οποίες επιδόθηκαν μεταξύ τους οι αφρικανικοί λαοί πολύ πριν οι αλυσοδεμένοι Αφρικανοί, τραυματισμένοι, άρρωστοι, αποπροσανατολισμένοι, πεινασμένοι, καταφθάσουν με τα καράβια σαν «μαύρο φορτίο» στην κολασμένη Δύση. Ποιος μπορούσε να αντιμετωπίσει αυτή την εικόνα της βίαια άσπλαχνης συμπεριφοράς των «αδερφών» μας, αντρών και γυναικών, που αιχμαλώτισαν αρχικά τους προγόνους μας; Ποιος ήθελε να ξέρει, μέσα από μια λεπτομερή αφήγηση, ότι οι Αφρικανοί φύλαρχοι εξορμούσαν σκοπίμως για να αιχμαλωτίσουν Αφρικανούς γειτονικών φυλών, να επιδοθούν σε κατακτητικούς πολέμους, προκειμένου να αιχμαλωτίσουν για χάρη του δουλεμπορίου ανθρώπους –άντρες, γυναίκες, παιδιά– που ανήκαν στην Αφρική; Και μάλιστα με τόσο ειδεχθή τρόπο, ώστε να προκαλεί κύματα τρόμου και ψυχικής δυσφορίας όταν διαβάζεις γι' αυτό διακόσια χρόνια αργότερα. Αναμφίβολα το ανάγνωσμα αυτό προκαλεί οδύνη.

Μας δείχνει το τραύμα.

Ωστόσο η ευφυΐα της Ζόρα Χέρστον οδήγησε για άλλη μία φορά στη δημιουργία ενός Μασεστρουργήματος.* Τι είναι το

---

*Maestrapiece. Παραφθορά της λέξης masterpiece (αριστούργημα), όπου το πρώτο συνθετικό, η λέξη master (αφέντης), αντικαθίσταται με τη λέξη maestra (το θηλυκό του μαέστρου). (Σ.τ.Μ.)

Μαεστρούργημα; Είναι η γυναικεία οπτική ή μέρος της δομής, σε πέτρα ή διάκοσμο, χωρίς την οποία ολόκληρο το οικοδόμημα είναι ένα ψέμα. Και έχουμε υποφέρει πολύ από αυτό: από το γεγονός ότι οι Αφρικανοί ήταν μόνο θύματα του δουλεμπορίου και όχι συμμετοχοί. Η δύσμοιρη Ζόρα. Ανθρωπολόγος, μάλιστα! Κόρη του Ίτονβιλ στη Φλόριντα, όπου η αλήθεια, η πραγματικότητα, ό,τι συνέβαινε σε κάποιον είχε σημασία. Έτσι λοιπόν κάθεται παρέα με τον Κούτζο Λούις. Μοιράζεται μαζί του ροδάκινα και καρπούζι. (Φανταστείτε πόσες γενιές μαύρων δεν θα παραδέχονταν ποτέ ότι έφαγαν καρπούζι!) Και μαθαίνει τη φριχτή ιστορία από έναν από τους τελευταίους που μπορεί να την πει. Πώς οι μαύροι ήρθαμε στην Αμερική, πώς μας αντιμετώπισαν μαύροι και λευκοί. Ότι οι μαύροι Αμερικανοί, σκλάβοι και οι ίδιοι, χλεύαζαν τους Αφρικανούς: έκαναν τη ζωή τους πολύ πιο δύσκολη. Ότι οι λευκοί αντιμετώπιζαν τους «δούλους» τους σαν μηχανήματα. Μηχανήματα όμως που τα μαστίγωναν αν δεν παρήγαγαν αρκετά. Η αρκετά γρήγορα. Μηχανήματα που τα ακρωτηρίαζαν, τα βίαζαν, τα σκότωναν αν τους έκανε κέφι. Μηχανήματα που τα εξαπατούσαν πρόσχαρα, χωρίς ίχνος ενοχής.

Ακολουθεί η ιστορία της ζωής του Κούτζο Λούις μετά τη Χειραφέτηση. Η χαρά του για την «ελευθερία», όπου βοήθησε να δημιουργηθεί μια κοινότητα, μια εκκλησία και έχτισε το δικό του σπίτι. Η τρυφερή αγάπη του για τη σύζυγό του, τη Σίλι, και τα παιδιά τους. Οι φριχτοί θάνατοι που ακολούθησαν. Βλέπουμε έναν άντρα τόσο αποκομμένο από την Αφρική, τόσο αποκομμένο από την οικογένειά του, ώστε ξαφνιαζόμαστε όταν συνειδητοποιούμε πως προσδιορίζει κάτι το οποίο εμείς προσπαθούμε σκληρά να αποφύγουμε: πόσο αποκομμένοι είμαστε

κι εμείς σε αυτή τη χώρα, που παραμένει ξένη· αποκομμένοι από την πραγματική κουλτούρα μας, τον λαό μας, τη μοναδική σχέση μας με μια συγκεκριμένη κατανόηση του Σύμπαντος. Και πώς εκείνο που λαχταράμε, όπως και ο Κούτζο Λούις, έχει χαθεί για πάντα. Ωστόσο διαπιστώνουμε και κάτι άλλο: την ευγένεια μιας ψυχής που έχει υποφέρει σχεδόν σε σημείο εξάλειψης, μα εξακολουθεί να αγωνίζεται για να είναι ολοκληρωμένη, παρούσα, δοτική. Ενισχύοντας την αγάπη, βαθαινόντας την κατανόηση. Προς το τέλος της ζωής του η σοφία του Κούτζο καταλήγει να είναι εμφανής σε τέτοιο βαθμό, ώστε οι γείτονες του ζητούν να τους αφηγείται παραβολές. Και το κάνει. Προσφέροντας γαλήνη.

Να ποιο είναι το γιατρικό:

Ενώ η καρδιά ραγίζει, η ευτυχία μπορεί να υπάρξει σε μια στιγμή. Και επειδή η στιγμή την οποία ζούμε είναι ουσιαστικά ο μόνος χρόνος που υπάρχει, καταφέρνουμε να συνεχίσουμε. Ενδεχομένως να ισχύει, όπως συχνά συμβαίνει, ότι κάθε πρόσωπο που θεωρούμε αγαπημένο φεύγει από κοντά μας. Παρ' όλα αυτά, στιγμή τη στιγμή, βλέπουμε τα φασόλια και τα καρπούζια μας να αναπτύσσονται. Φυτεύουμε. Τσαπίζουμε. Μαζεύουμε τη σοδειά. Τη μοιραζόμαστε με τους γείτονες. Αν μια νεαρή ανθρωπολόγος εμφανιστεί με δύο χοιρομέρια και μας δώσει το ένα, ανυπομονούμε να το απολαύσουμε.

Η ζωή, ανεξάντλητη, συνεχίζεται. Όπως κι εμείς. Κουβαλώντας στην πορεία τα τραύματα και τα γιατρικά μας.

Το δικό μας ταξίδι ως την αμερικανική ήπειρο είναι εκπληκτικό, εντυπωσιακό. Τόσο αξιοθαύμαστο, που δεν μπορεί παρά να είναι κανείς ευγνώμων γι' αυτό, όσο περίεργο και αν ακούγεται. Ίσως ο πλανήτης μας υπάρχει ώστε να μαθαίνουμε να

BARRACOON

εκτιμάμε το απίστευτο θαύμα της ζωής που περιβάλλει ακόμη και τα βάσανά μας και για να λέμε Ναι, ακόμη και μέσα από τα πιο καυτά δάκρυα.

*Άλις Γουόκερ
Μάρτιος 2018*

Έπρεπε να περάσουν 90 χρόνια για να τολμήσει κάποιος να εκδώσει στην Αμερική την προσωπική μαρτυρία του Κούτζο Λούις, του τελευταίου, το 1931, εν ζωή σκλάβου που μεταφέρθηκε από την Αφρική στις ΗΠΑ. Τώρα η ιδιωματική του φωνή ακούγεται και στα ελληνικά.

Μεταξύ 1927 και 1931 η ανθρωπολόγος Ζόρα Νιλ Χέρστον ταξίδεψε στην Αλαμπάμα για να μιλήσει εκ βαθέων με τον 90χρονο Κούτζο Λούις, πρώην σκλάβο, τον τελευταίο εν ζωή μάρτυρα αυτής της γενοκτονικής διαδικασίας.

Ο Κούτζο μοιράστηκε τις αναμνήσεις του από την τραγωδία της αιχμαλωτίσής του -πενήντα ολόκληρα χρόνια μετά την απαγόρευση του διατλαντικού εμπορίου σκλάβων- και από την παραμονή του στα barracoos, τους ειδικούς στρατώνες όπου οι δουλέμποροι φυλάκιζαν τους μαύρους σκλάβους πριν τους στοιβάξουν σαν άψυχα τσουβάλια στα αμπάρια των πλοίων τους.

Το βιβλίο της Χέρστον αναπαράγει τη φωνή και το ιδιαίτερο ιδίωμα του Κούτζο Λούις σε μια μοναδική ιστορική κατάθεση: μια ανεκτίμητη συμβολή στην ιστορία και την αλήθεια. Ένα έργο εξίσου οδυνηρό και βαθύ όσο και τα αμπάρια των πλοίων-κολαστηρίων που διέσχιζαν τον Ατλαντικό.

ISBN 978-960-484-752-5

9 789604 847525

Κωδ. μηχ/σης 25.185

www.epbooks.gr